

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

[...] Ὄταν ἐστράφην ὁ μέγας Κωνσταντῖνος ἀπὲ τὴν εἰδωλολατρείαν εἰς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ με ὅσους εἶχεν εἰς τὴν Ρώμην, τότε ἐπῆρεν ὀρισμὸν ἡ ἀγία δέσποινα Ἑλένη ἡ μητέρα του ἀπὲ τὸν υἱὸν της νὰ πάγη νὰ γυρεύσῃ τὸν τίμιον σταυρὸν εἰς τὸ Ἱεροσόλυμα· καὶ ἦρτεν εἰς τὴν Ἀνατολήν, καὶ ἦρτεν εἰς τὴν Κύπρον, καὶ ἐπέζευσεν πρὸς τὴν Λεμεσὸν καὶ ἤρρεν τὸ νησὶν ἔρημον, καὶ πολλὰ ἐπικράνθη θωρῶντα τὸ τόσον ὁμορφον νησὶν καὶ ἦτον ἔρημον.

Καὶ μοναῦτα ἐμίσευσεν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ με μέγαν κόπον καὶ πολλὴν ἔξοδον καὶ φοβερίσματα, καὶ ἤρρεν τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ τοὺς ἄλλους β΄ σταυροὺς τοὺς λησταίς, καὶ τὰ καρφία καὶ τὸν στέφανον τὸν ἀκάνθινον καὶ λς΄ σταλαματίαις αἷμαν, ὅπου ἐστάξεν ἀπὲ τὸ αἷμαν τοῦ Κυρίου καὶ ἔπεσεν εἰς ἕναν πανίν· τὸ ποῖον εἶναι πολλὰ μακρὺν, ἃ σὰς ξηγηθῶ τὰ πράματα καταλεπτῶς, ἀμμὲ εὐρίσκεται γραμμένον πολλὰ πλατεῖα εἰς τὸ βιβλίον τὸ ἔγραψεν ὁ ἅγιος Κυριακὸς πῶς εὐρέθη ὁ τίμιος Σταυρὸς, καὶ πῶς ἀγρόνισεν τοῦ Χριστοῦ ἀπὲ τοὺς λησταίδας, καὶ ποῖος τοῦ καλοῦ ληστοῦ καὶ ποῖος τοῦ πονηροῦ.

Ἡ ποία ἀγία δέσποινα Ἑλένη θωρῶντα, ἐθαυμάστην καὶ ἐποῖκεν καὶ κτίσαν πολλαῖς ἐκκλησίαις εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἐπὶ ὀνόματος τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος καὶ τοῦ ζωοποιοῦ σταυροῦ, ἀπὸ γῆς, καὶ ἐτελείωσέν ταις, καὶ ἄλλαις ἀφῆκεν χρυσίον καὶ ἐτελείωσάν ταις.

Ἦξευρε καὶ τοῦτον, ὅτι ὅσον ἐπήγαιεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ὠρισεν τοὺς ἄρχοντες, ὅτι ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν νὰ κτίσουν πύργους ν' ἀποσκεπάζῃ ἕνας τὸν ἄλλον καὶ νᾶχη ἀνθρώπους ἀπὸ πάνω νὰ θωροῦν μέραν καὶ νύκταν, καὶ νᾶναι ὀτοιμοὶ ὅσο νὰ ἴδουν λαμπρὸν ἢ καπνὸν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ὀτοίμα νὰ ποίση πᾶσα εἷς, ὅτι τὸ νὰ βρεθῇ ὁ τίμιος σταυρὸς νὰ ὑψωθῇ νὰ γινῇ φανὸς ἀπὸ πύργον εἰς πύργον, νὰ μάθῃ ὁ βασιλεὺς τὴν ἡμέραν ὅπου ναῦρη ἡ μητέρα του τὸν τίμιον σταυρὸν· καὶ ἦτζου ἐγένετον με τούτην τὴν στράταν. Τὴν ὠραν ὅπου ἡ μακαρία Ἑλένη ἤρρεν τὸν τίμιον

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

σταυρόν, ἐκείνην τὴν ὥραν ἔμαθέν το ὁ υἱός της ὁ βασιλεύς.
Τώρα νὰ στραφοῦμεν εἰς τὴν ἁγίαν Ἑλένην.

Καὶ ὄνταν ἡ ἁγία Ἑλένη ἤρρεν τὸν τίμιον σταυρόν καὶ ἔμαθεν ἀπὲ τὸ θαῦμαν τοῦ σταυροῦ, ἐπῆρεν τὸ ὑποπόδιον ὅπου ἐκαρφῶσαν τοὺς ἁγίους πόδας, καὶ ἔσκισέν το εἰς γ'. καὶ ἐποῖκεν δύο σανίδια ἀπὸ τὰ ποῖα εὐγαλεν ἰς'. γωνίαις, ἀπὸ πᾶσαν σανίδα δύο κομμάτια, καὶ ἔμειναν δύο σταυροί. Τὸν δὲ σταυρόν τοῦ Χριστοῦ ἀφῆκέν τον εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων μὲ πολὺν χρυσίον καὶ μαργαριτάρην, καὶ πέτραις. Τάπισα ἐξήλωσεν τοὺς σταυροὺς τῶν ληστῶν καὶ ἔβαλεν τὸ μακρύσιν τοῦ καλοῦ μὲ τὸ κοντόσιν τοῦ πονηροῦ, καὶ ἐποῖκεν ἕναν, τὸ ὁμοῖον καὶ τὸ μακρύσιν τοῦ πονηροῦ μὲ τὸ κοντῆσιν τοῦ καλοῦ, καὶ ἐποῖκεν τοὺς β'. σταυροὺς. Ἐπειδὴ ἐποῖκαν ἀντάμα τόσον καιρὸν χρόνους ξθ'. δὲν ἦτον δίκαιον νὰ ρίψουν τοῦ πονηροῦ, ἐπῆρὲν τους μετὰ της νὰ τοὺς ἰδῆ ὁ υἱός της τὸ μακρὸς καὶ τὸ πλάτος, ὅτι ὅλοι ἦτον εἰς ἕναν ἀξασμόν· καὶ τοὺς β'. σταυροὺς τοὺς μονοκόμματους καὶ τὰ ἰς'. σανίδια καὶ τὰ καρφία καὶ τὸν στέφανον ἔβαλέν τα εἰς τὸ σεντοῦκιν, μὲ τοὺς β'. σταυροὺς εἰς τὸ κάτεργον, καὶ ἐνέβην ἡ ἁγία Ἑλένη καὶ ἦρτεν εἰς τὴν Κύπρον, καὶ ὄνταν ἐπεσῶσαν καὶ ἐράξαν εἰς τὴν γῆν εὐγαλεν τὸ σεντοῦκιν μὲ τοὺς δύο σταυροὺς, καὶ ἔφαν εἰς τὸ Βασιλοπόταμον· καὶ ὄνταν ἀπόφαν, ἔπεσεν ἀπὸ τὸν κόπον τῆς θαλάσσου καὶ ἐκοιμήθην, καὶ εἶδεν ἕναν ὄρομαν, ὅτι ἕνας παιδίος ἄνθρωπος εἶπέν της: κυρία μου Ἑλένη, ὡς γίον ἐποῖκες εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ ἔκτισες πολλοὺς ναοὺς, ἡτζου ποῖσε καὶ ὧδε, ὅτι ὀρισμὸς εἶναι εἰς τὴν αὐτὴν χώραν νὰ κατοικοῦσιν ἄνθρωποι ἕως τῆς συντελείας, καὶ νὰ μὲν ξηλειφθῆ εἰς τοὺς αἰῶνας· καὶ ἔκτισε ναὸν εἰς τὸ ὄνομαν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ καὶ βάλε ἀπὸ τὰ τίμια ξύλα, ἀπὸν βαστᾶς. Καὶ ἐξύπνησεν καὶ ἐσηκώθην ἀπὸ τὸν ὕπνον καὶ ἐγύρευεν τὸ σεντοῦκιν καὶ τοὺς σταυροὺς τοὺς μεγάλους· ὦ, τοῦ θαύματος! ὁ νεῖς μέγας ἐχάθην· καὶ ἔπεψεν γυρεύοντά του, καὶ εὐρέθην εἰς τὸ βουνὸν τὸ λεγόμενον Ὀλυμπία, διὰ τὸν σταυρόν τὸ Ὀλυμπάτο ὄνομα τοῦ καλοῦ ληστοῦ· καὶ ἔκτισε ναὸν τοῦ τιμίου Σταυροῦ καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Σταυροῦ μερικὸν ἀπὸ τὸ τίμιον ξύλον. Τάπισα εἶδεν ἕναν στύλον λαμπρὸν ἀπὸ τὴν γῆν ὡς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐπῆγε νὰ τὸ ἰδῆ τὸ

θαῦμα, καὶ ἤϋρεν εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ ποταμοῦ τὸν ἕναν μικρὸν σταυρὸν ἀπὸ τοὺς δύο καὶ φωνῆ ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπεν: Ἐλένη, ποῖσε νὰ κτίσης, ὡδὰ ἐκκλησίαν εἰς τὸν αὐτὸν τόπον λεγόμενον Τόγνην. Καὶ ἐποίκε ναὸν τοῦ τιμίου Σταυροῦ καὶ ἕναν γυοφύριν νὰ περνοῦν οἱ ἀνθρώποι, καὶ ἐσήμωσεν τὸν αὐτὸν σταυρὸν μετὰ ἀργύρου, χρυσίου καὶ μαργαριτάρου. Καὶ ἀπὸ τότε ὁ Κύριος ἔπεψεν τὸν ἕτερόν, καὶ ἐγροικήθη εἰς πᾶσα τόπον· καὶ ἐγροίκησεν ὁ λαὸς καὶ ἐστράφησαν εἰς τὰς κατοικίας τους· τὸ ποῖον μετὰ τους ἦλθαν καὶ πολλοὶ πάροιχοι, καὶ ἑκατοικῆσαν εἰς τὸ νησίν. Καὶ τελειόνοντα τὰ κτίσματα, ἐνέβην εἰς τὸ κάτεργον καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Κωνσταντῖνος Ν. Σάθας (επιμ.), *Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη, τόμος Β΄: χρονογράφοι βασιλείου Κύπρου*, Τύποις του Χρόνου, Βενετία 1873, σ. 53-409.